

Lausunto
15.11.2018

Viite: OKM/49/010/2018, Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

Asia: **Luonnos hallituksen esityksestä laiksi CSC:stä ohittaa yksityiset kulttuuriperintöorganisaatiot**

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry on tutustunut luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja ilmaisee huolensa lakiesityksen 3 §:ssä määritellystä yhtiön asiakaskunnasta, jossa ei mainita lainkaan julkisen sektorin ulkopuolisia yleisen edun mukaista arkistotoimintaa harjoittavia kulttuuriperintöorganisaatioita.

Lakiluonnoksen 2 §:n mukaan CSC:n tehtävänä on kehittää ja ylläpitää kansallisen tietoinfrastruktuurin palveluja tieteen, kulttuurin ja julkishallinnon tarpeisiin. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry on valtionapua saava yksityinen arkisto ja tieteellinen kirjasto, eli yksi niistä OKM:n hallinnonalalla toimivista kulttuuriperintöorganisaatioista, joiden tarpeita CSC tällä hetkellä palvelee. Luonnoksen mukaan (s. 14) esitys ei aiheuttaisi muutoksia CSC:n nykyisiin tehtäviin, mutta esityksessä kuitenkin rajattaisiin pois mahdollisuus suoraan asiakassuhteeseen CSC:n ja yksityisten kulttuuriperintöorganisaatioiden välillä. Tämä tulisi muuttamaan merkittäväällä tavalla nykyisiä toimintarakenteita ja tulisi asettamaan rajoituksia tuleville palveluille.

Nykyisin CSC tarjoaa Kulttuuriperintö-PAS-palvelua arkistojen, kirjastojen ja museoiden digitaalisten tietovarantojen pitkäaikaissäilyttämiseen. Palvelu on esimerkiksi valtionapua saaville yksityisarkistoille ilmainen, se vaatii OKM:n hyväksynnän ja sopimuksen allekirjoittamisen CSC:n kanssa. Jos uusi CSC-laki säädetään esitetyssä muodossa, tämä tulisi mahdolliseksi, sillä suoraa asiakassuhdetta ei voitaisi solmia yksityisarkiston ja CSC:n kanssa. Esimerkiksi SKS joutuisi perumaan suunnitelmansa ottaa Kulttuuriperintö-PAS käyttöön muutaman vuoden kuluessa. Samoin voimassaolevat sopimukset esimerkiksi SLS:n ja Musiikkiarkiston digitaalisten tietovarantojen pitkäaikaissäilyttämisestä jouduttaisiin solmimaan uudelleen ministeriön kanssa, tai pahimmassa tapauksessa purkamaan.

Nykyisin CSC ylläpitää keskeisten kulttuuriperintöjärjestelmien palvelin- ja sovellusratkaisuja, kuten FINNAa ja AHAA:ta, joiden käyttö sopimukset yksityiset arkistot solmivat Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston kanssa. Jos uusi CSC-laki säädetään esitetyssä muodossa, se lukitsee nykyisen sopimuskäytännön ainoaksi mahdolliseksi myös

tulevaisuudessa – vaikka tilanteiden, organisaatioiden ja rakenteiden muuttuessa tulisi tarkoituksenmukaisemmaksi solmia sopimus suoraan CSC:n kanssa, laki ei jatkossa sitä sallisi.

Näillä perusteilla Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry esittää, että lakiin CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä lisätään seuraava säännös:

3 § Asiakkaat

[--] Yhtiön asiakkaita voivat lisäksi olla:

7) valtionhallintoon kuulumattomat yleisen edun mukaista arkistotoimintaa harjoittavat arkistot, kirjastot ja museot

Helsingissä 15.11.2018

Tuomas M. S. Lehtonen

Pääsihteeri

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry